

سخن سردبیر

قرآن کریم معجزه جاوید پیامبر خاتم (ص)، مطمئن ترین و کاربردی ترین مرجع و منبع علوم اسلامی است و می تواند بشر را در راستای نیل به اهداف و به حداکثر رساندن بهره‌وری راهنمایی نموده و پاسخ تمام نیازهای او را بدهد.

مستفاد از داده‌های وحیانی قرآن کریم، مطلوب آن است که علوم انسانی همچون مدیریت، سیاست، اقتصاد، حقوق، روان‌شناسی، تربیت و... برآمده از بطن، متن و محتوای قرآن یا هم‌سوی با آن باشد، زیرا کلام‌الله مجید جوامع الکلیم و دارای اتقان و مرجعیت است. در اینکه قرآن کریم به مباحث علوم انسانی توجه نموده و تمام سطوح آن را مطمح نظر قرار داده و الگو جامع و جهانی ارائه نموده است شک و تردیدی وجود ندارد؛ اما اینکه آیا آنچه را دانش بشری رایج گفته است نیز تأیید، تصحیح، تکمیل، رد و یا جایگزین معرفی می‌کند جای بحث و بررسی داشته و بر اهل قلم است که مسائل و پرسش‌های خویش را به قرآن کریم عرضه نموده از رهنمودها و نظریه‌پردازی‌های آن بهره‌مند شوند.

از آنجا که لحن و خطابات آیات شریفه قرآن متفاوت از همدیگر بوده و اوامر و نواهی آن متناسب با توانمندی‌ها مکلفین صادر شده و موقعیت‌های زمانی، مکانی و محیطی در صدور احکام و فرامین الهی مورد لحاظ قرار گرفته و رفتارها و موضع‌گیری‌های گوناگون پیامبران الهی و به‌خصوص پیامبر اکرم (ص) مانند: تفاوت طرح‌های مختلف آن حضرت در جنگ‌های متعدد همچون: احد، بدر، خیبر و خندق

و یا عملکرد متفاوت آن بزرگوار با بنی قریظه و بنی نضیر که در آیات متعدد بدان اشاره شده و یا رفتارها و تصمیم‌گیری‌های سایر رسولان الهی با اقتضائات زمان و مکان همسو و همراه بوده است، می‌توان نتیجه گرفت که در ادبیات قرآن به اقتضائات زمان و مکان توجه اساسی شده و احکام ثانویه جایگاه ویژه‌ای در هندسه معرفت دینی دارد؛ اما باید توجه داشت که از منظر قرآن کریم اصول، احکام ثابت و ارزش‌های بنیادی تحت هیچ شرایط زمانی و مکانی تغییر نمی‌کند و آنچه تغییر می‌پذیرد مصادیق است؛ بنابراین آموزه‌های وحیانی قرآن کریم همانند نظریه‌های رایج اسیر زمان، مکان و محیط نبوده، بلکه فرازمانی و مکانی بوده و به تناسب هر عصر و مصری روشنگری و هدایتگری داشته و بشر را در مسیر رشد و تکامل و تعالی رهنمون می‌سازند و بر قرآن‌پژوهان است که این مهم را مورد بحث و بررسی قرار دهند.

علی‌آقا صفری

۱۴۰۱/۱۱/۲۰